

My, chovatelé křečků a křečků, sdružení v Českém křeččím klubu,
Vědomi si toho, že křeči a křečci jsou stvoření osobitá, roztomilá a inteligentní,
ale také malá, zranitelná a zcela závislá na péči člověka,

kteřá jsou řadou lidí podceňována a považována za levnou a snadno nahraditelnou
„živou hračku pro děti“, která nemá žádné potřeby a nároky
(což se často odráží na špatné péči o křečky a křečičky a neúctě k jejich životu)

ve snaze zajistit křečků a křečků kvalitní životní podmínky,
odpovídající jejich specifickým potřebám
a propagovat zásady správného a zdravého chovu křečků a křečků v nejširší veřejnosti

přijímáme dnes slavnostně tento

ETICKÝ KODEX CHOVATELE KŘEČKŮ A KŘEČKŮ

a

DEKLARACI ZÁKLADNÍCH KŘEČČÍCH PRÁV

Preambule

Všichni křeči a křečci jsou si rovni, všichni mají stejná práva na péči a pozornost chovatelů.
Zodpovědný chovatel křečků a křečků (dále jen „zodpovědný chovatel“) má vždy na paměti, že jím
chovaní křeči a křečci jsou jeho svěřenci, nikoliv jeho zajatci či jeho věci.

Zodpovědný chovatel usiluje o to, aby svým křečků a křečků **(tam, kde se dále hovoří o křečích, jsou tím míněni souhrnně křeči syrší i všechny známé druhy křečků)** zajistil v rámci chovu podmínky, které se co nejvíce podobají jejich přirozeným životním podmínkám ve volné přírodě, nebo alespoň takové podmínky, které nejsou s přirozenými životními podmínkami křečků ve volné přírodě v příkrém rozporu.

Čl. I

Právo na bydlení

Křeči mají právo na **ubikaci** o rozměrech odpovídajících jejich potřebám, chovatel je při výběru ubikace povinen přihlédnout k tomu, že ubikace představuje křečkův celkový životní prostor. Křeček syrší má právo být chován v ubikaci s podlahovou plochou o rozměrech nejméně **2400 cm²** (např. 60x40, 70x35, 80x30 cm) a minimální výškou 30 cm. Křečík má právo být chován v ubikaci s podlahovou plochou nejméně **1500 cm²** (např. 50x30 cm) a minimální výškou 20 cm. Pokud má ubikace patro, **není možné** jej započítat do celkové podlahové plochy. Pro křečky syršé, křečičky džungarské, Campbellovy a Roborovského nejsou vhodné vysoké klece s několika patry. Výjimku tvoří křečci čínští, kteří jsou lépe uzpůsobení ke šplhání. V případě společenských druhů křečků chovaných ve skupinách jsou doporučeny ubikace o rozměrech jako pro křečky syršé.

Doporučenou ubikací pro křečky je **klec, plastový box** či **akvárium (terárium)**. Pro ubytování samice s mláďaty do věku 4-5 týdnů není doporučena klec.

Křeček se ve svém přirozeném prostředí pohybuje po zemi, má proto právo být chován na pevném podkladu (nikoliv na kovovém či jiném roštu), na přiměřené vrstvě bezprašné **podestýlky**. Křeček v žádném případě nesmí být chován na roštu bez podestýlky, na natrhaných novinách či na pilinách a jiných prašných materiálech. Nevhodné jsou rovněž jakékoli parfémované podestýlky a podestýlky neumožňující hrabání (např. pelety, kukuřičná podestýlka apod.) Ke vhodným podestýlkám patří: hobliny, dřevěné štěpky, konopné stelivo, papírová podestýlka a jakákoli podobná, která umožňuje křečkům a křeččákům využít jejich přirozený instinkt norování a hrabání.

Křeček má právo na vhodné **hnízdo** na spaní, resp. na odpovídající materiál, z něhož si hnízdo tvoří. Vhodné jsou neparfémované ubrousky, neparfémovaný toaletní papír či papírové kapesníčky. Používání novinového papíru, textilií, obvazové či jiné vaty či jiných vláknitých materiálů jako materiálu na stavbu křeččího hnízda je nepřipustné.

Křeček by měl mít k dispozici domek či jiný **úkryt**, ve kterém může přes den nerušeně spát. Domek musí být z netoxického materiálu (funkci domku splní i prázdná papírová krabička bez potisku nebo s potiskem z netoxických barev).

Křeček má právo na **vhodné umístění ubikace v bytě**. Vhodné je klidné místo, kde nebude nepřiměřeně rušen křečkům denní spánek, s přiměřenou teplotou vzduchu (cca od 20 do 25 °C). Nepřípustné je umístění ubikace v místnosti, kde se kouří nebo v místnosti kde hrozí únik těkavých látek, v místnosti, kde teplota může klesnout dlouhodobě pod 18 °C, stejně jako vystavení ubikace přímému slunečnímu záření nebo teplotám nad 26 °C.

Čl. II

Právo na vlastní teritorium

Křeček je živočich teritoriální a ve volné přírodě má možnost si své **teritorium** nalézt, vymezit a bránit proti ostatním křečkům. Křeček chovaný v chovatelské stanici či v domácnosti má právo na své vlastní teritorium představované samostatnou ubikací.

Ve společném teritoriu může být chováno více jedinců pouze, jde-li o křečičky Campbellovy nebo Roborovského, křečičky čínské je možné chovat v párech opačného pohlaví – v tomto případě je však chovatel povinen zajistit křeččákům dostatečně velkou ubikaci s více domečky či jinými úkryty a průběžně sledovat, zda mezi křečičky chovanými společně nedochází ke konfliktům. V případě, že některý křeččák začne uplatňovat a prosazovat právo na své vlastní teritorium (zejména napadáním a útiskem ostatních křeččáků), je chovatel povinen mu poskytnout jeho vlastní teritorium v samostatné ubikaci.

Čl. III

Právo na potravu a pití

Křeček má právo na stravu odpovídající potřebám jeho organismu a jeho přirozeným instinktům (včetně práva na realizaci instinktu k ukládání části potravy do zásob): Z tohoto důvodu má křeček právo na dostatečné množství potravy tak, aby část potravy, kterou si instinktivně odkládá do zásob, nebyla na úkor potřebné denní krmné dávky).

Přirozená strava křečka je složena z obilovin a příležitostně doplňována čerstvou zeleninou či ovocem (vhodné 2x týdně) a bílkovinami (vhodné 1x týdně a u mladých křečků 2x týdně). U křečků, u nichž hrozí zvýšené riziko cukrovky (např. kvůli dědičným predispozicím), se nedoporučuje podávání ovoce a zeleniny s vysokým obsahem jednoduchých cukrů.

Křeček má právo na nepřetržitý přístup k čisté, čerstvé vodě (vhodná je napáječka). Voda musí být měněna podle potřeby, nejméně však 1x za tři dny (nejlépe 1x denně; voda v misce musí být měněna vždy v případě jejího znečištění podestýlkou apod. tj. i vícekrát denně). K napájení se používá voda nesyčená CO₂, popř. jiným plynem, nevhodná je voda minerální nebo ochucená.

Čl. IV

Právo na přirozený pohyb

Křeččí organismus je přizpůsoben běhání a překonávání velkých vzdáleností při hledání potravy.

Křeček má právo na přiměřené množství pohybu – toto mu chovatel zajišťuje podle možností buď ve „výběhu“ mimo klec nebo v odpovídajícím běhacím kolečku (v optimálním případě kombinací obou těchto možností). Průměr běhacího kolečka pro křečky syrské minimálně 20 cm, pro křečičky min. 15 cm. Velikost kolečka musí být vždy přizpůsobena tělesné konstituci daného křečka či křečička. Křeček se ve volné přírodě pohybuje po zemi – tj. po pevné podložce – tomuto musí být uzpůsobeno rovněž běhací kolečko (kolečko musí mít pevnou nášlapnou plochu a jednu stranu uzavřenou; absolutně nevhodná jsou drátěná kolečka s výztužnými plíšky nebo drátky, která mohou při vsakování způsobit zranění, přiskřípnutí končetin, hlavy nebo těla. Pokud chovatel umožňuje křečkovi pohyb ve výběhu, je povinen zajistit, aby v rámci tohoto výběhu nehrozilo křečkovi nebezpečí úrazu (pád z výšky, úraz elektrickým proudem, přiskřípnutí apod.). Použití kolečka nebo výběhu je na zvážení chovatele. Někteří jedinci mohou při nepřetržitém běhání v kolečku vykazovat známky stereotypního chování a v takovém případě je nezbytné jeho použití limitovat.

Čl. V

Právo na čisté prostředí

Křeček má právo žít v čistém prostředí, které není nadměrně znečištěno jeho močí, výkaly, zkaženou potravou či jinými nečistotami. Za tímto účelem je chovatel povinen čistit křečkovu ubikaci (včetně výměny podestýlky) podle aktuální potřeby; výměnu celé podestýlky v ubikaci je nutné provést nejméně 1x za měsíc, přičemž koutek, kde křeček vykonává potřebu, je nutné čistit alespoň 1x za týden. Při čištění ubikace se používají netoxické přípravky, v případě použití dezinfekčních a čisticích prostředků je třeba dbát na dostatečné následné opláchnutí ubikace tekoucí vodou.

Čl. VI

Právo na přirozený vývoj

Křeččí mládě má právo **setrvávat u své matky**, jak nejdéle je to možné, minimálně do věku 4 týdnů (optimální je 5 týdnů, samičky příp. i déle). Dříve mohou být mláďata od matky oddělena, pouze pokud je matka napadá, nebo pokud to vyžaduje zdravotní stav matky nebo mláďat. Nejpozději v 5 týdnech je zapotřebí mláďata rozdělit podle pohlaví. I po oddělení od matky, mají mláďata právo zůstat ve své mateřské chovatelské stanici do doby, než budou dostatečně silná a vyspělá pro změnu prostředí.

Křeččí mládě má právo **zůstat své mateřské chovatelské stanici** do doby, než mu bude nejméně pět týdnů a než bude vážit nejméně 50 g (jde-li o mládě syrského křečka) nebo 25 g (jde-li o mládě křeččíka džungarského nebo Campbellova), 20 g (jde-li o mládě křeččíka čínského) a 15 g (jde-li o mládě křeččíka Roborovského).

Čl. VII

Právo na ochranu zdraví

Každý křeček má právo na péči o své zdraví, a to jednak na prevenci a dále na odpovídající péči v případě nemoci či zranění.

Chovatel je povinen zajistit takové podmínky, aby předcházel možnému ohrožení zdraví křečka (vhodně vybavená ubikace, vhodná potrava apod.). Každý křeček má právo, aby jeho zdravotní stav chovatel průběžně kontroloval, zejména zda nedochází k výtokům z očí či nosu, průjmu, poranění, či jiným fyzickým změnám (abscesy, nádory). V případě zjištění projevů nemoci, zranění či napadení parazity má křeček právo na poskytnutí odpovídající léčby samotným chovatelem a v případě potřeby i na odbornou lékařskou pomoc dle možností chovatele.

V případě onemocnění křečka, které může být nakažlivé, umístí zodpovědný chovatel nemocného křečka do izolace, aby předešel šíření možné nákazy na ostatní křečky v chovu. V rámci izolace musí mít nemocný křeček zajištěnou vhodnou ubikaci umístěnou na klidném teplém místě.

V rámci prevence proti geneticky podmíněným onemocněním dbá zodpovědný chovatel na to, aby nekřížil křečky, u nichž hrozí riziko geneticky podmíněného sklonu k nádorům, epilepsii, cukrovce, head tilt a dalším chorobám. Příbuzenské křížení používá pouze chovatel s vysokou odborností a dlouholetou praxí, a to pouze ve výjimečných odůvodněných případech a pouze u chovu, kde nehrozí riziko nemoci přenášené na další generace; v případě prodeje či jiné distribuce mláďat z tohoto spojení na tuto skutečnost nového vlastníka křečka upozorní.

Zodpovědný chovatel se důsledně vyhýbá křížení dvou jedinců se stejným letálním genem. U křečků syrských jde o tyto geny: LgIlg (světla šedá), Dsds (dominantě tečkovaný), Whwh (bílé břicho/šiml). Nedoporučuje se spojení bezsrsté samice (hrhr) s jakýmkoli samcem. Bezsrstá samice nemá mléko (nevyvinutá mléčná žláza, struky) a není schopná mláďata kojit. Pokud se zkušený chovatel k takovému spojení odhodlá, je nutné mláďata hned po porodu dát k jiné kojící samici, a to bez jistoty úspěšného odchovu. K chovu této mutace se doporučuje vždy krýt bezsrstého samce (hrhr) s osrstěnou samicí (Hr_). Využití křečků s genem c^dc^d (tmavouchý albín) k chovu může být rizikem zejména při kombinaci s geny sg, ds, bs, ba, p a wh. Tato barva totiž zakrývá jiné kresby a barvy,

zejména letální gen wh a ds, které se tak mohou předávat z generace na generaci bez vědomí chovatele. V případě křečků Campellových se jedná o gen Mimi a MoMo (geny strakatosti) a riskantní je využití křečků s genem cc (albín) k chovu – tento gen maskuje ostatní barvy a vzory srsti (může tedy zakrývat i přítomnost letálních genů). Dále se jedná o znaky platinum BEW/REW (Pipi/PIPI), či silvering/BEW/REW (Sisi/SiSi). V případě křečků džungarských je vyloučeno spojení dvou jedinců s genem Pepe (perla).

Čl. VIII

Právo samiček a samců na ochranu zdraví a regulaci porodnosti

Chovná samička křečka má právo na ochranu svého zdraví a celkové kondice a na dostatečný odpočinek a čas na regeneraci mezi jednotlivými porody a odchovy mláďat. Zodpovědný chovatel nezapomíná na to, že samička je živý tvor a nikoliv „stroj na výrobu mláďat“.

Samička má právo nebýt poprvé nakryta dříve, než bude dovršen její tělesný vývoj a než bude dostatečně silná pro plánované zabřeznutí. Z tohoto důvodu smí být samička křečka nakryta nejdříve ve věku 3,5 měsíce (doporučený věk je od 4 měsíců věku). Dále samička nesmí být nakryta dříve, než dosáhne váhy 130 g (doporučená je váha nejméně 140 g) u syrského křečka a než dosáhne váhy 30 g u džungarského a Campellova křečka, 25 g u křečka čínského a 20 g u křečka Roborovského. První vrh se musí uskutečnit nejpozději do ukončeného 7. měsíce věku samičky, realizace prvního vrhu v pozdějším věku představuje vážné ohrožení jejího zdraví.

Samička křečka má právo nebýt opětovně nakrývána dříve než dva měsíce ode dne předcházejícího porodu.

Samička křečka má právo na to, aby po ní nebyly požadovány více než tři (nejlépe však více než dva) vrhy mláďat za její život. Výjimečně lze připustit čtyři vrhy, a to v případě, kdy všechna mláďata z některého z předchozích vrhů samička zahynula do věku jednoho týdne od porodu (tj. samička je neodchovala do dospělosti) a pokud zároveň věk a celková kondice samičky umožňuje realizaci tohoto čtvrtého vrhu bez rizika pro její zdraví. Samička křečka syrského je považována za chovnou do dovršení 14 měsíců.

Samec je považován za chovného, jakmile je dovršen jeho tělesný vývoj a je dostatečně silný pro krytí. Nedoporučuje se kryt se samcem mladším 3 měsíců.

Čl. IX

Právo na slušné zacházení

Křeček má právo, aby s ním bylo nakládáno jako s živým tvorem, a nikoliv jako s plyšovou hračkou. Z tohoto důvodu se zodpovědný chovatel vyvaruje jakékoliv manipulace, která by pro křečka mohla být bolestivá nebo jinak nepříjemná. Fixaci křečka uchopením za kůži na krku lze použít pouze výjimečně, je-li to nezbytné - např. při lékařském ošetření.

Při transportu má křeček právo být převážen v takové přepravce, v níž bude mít dostatek prostoru a dobrý přísun vzduchu. Vhodné jsou plastové přepravky s dostatečným počtem větracích otvorů v horní části přepravky, resp. ve víku. Minimální přípustné rozměry přepravky jsou - pro křečka syrského: délka přepravky 20 cm, šířka přepravky 15 cm a výška přepravky 15 cm - a pro křeččíka: délka přepravky 15 cm, šířka přepravky 10 cm a výška přepravky 10 cm. Totéž platí pro přepravky, v nichž jsou křečci vystavováni, pokud nejsou v propozicích výstavy uvedeny jiné rozměry.

V případě, že křeček bude v přepravce delší dobu, má právo na přiměřené množství potravy a tekutin (tekutiny mohou být po dobu přepravy dodávány i prostřednictvím šťavnaté potravy – okurka, jablko apod.).

Čl. X

Právo na péči chovatele

Křeček je živý tvor a jako takový je schopen si ke svému chovateli vytvořit vztah. Zodpovědný chovatel by se neměl křečka bezdůvodně zbavovat, ale podle svých nejlepších možností se o něj postarat i ve stáří.

Zodpovědný chovatel je povinen zajistit křečkům dobrou životní úroveň; pokud toho sám z nějakého důvodu není objektivně schopen, je povinen zajistit křečkovi péči u jiné osoby, která křečkovi odpovídající prostředí a dobrou péči poskytne.

Zodpovědný chovatel by měl mít pouze tolik křečků, aby jim byl schopen zajistit odpovídající péči a životní podmínky – velikost chovu nesmí být na úkor kvality podmínek, ve kterých je křeček chován.

Vysvětlivky:

Pokud je v textu věta uvozena slovy: „křeček má právo“, či „chovatel je povinen“ jedná se o ustanovení závazné.

U ustanovení doporučujících je výslovně uvedeno, že daný postup je „doporučený“, „vhodný“, či je v textu použit podmiňovací způsob „chovatel by měl...“.

Schváleno výborem ČKK dne 26.5.2020.

Tento Etický kodex nabývá platnosti dne 1.6.2020.